368
Б-64

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՅԵՐԿՐՆԵՐԻ, ՄԻԱՑԵ՛Ք

294

ՀԱՄԱՌՈՏ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՐԿՂԻ
1924-25 ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐՎԱ

334/27

ՅԵՐԵՎԱՆ
1926

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՅԵՐԿՐՆԵՐԻ, ՄԻԱՑԵ՛Ք

ՀԱՄԱՌՈՏ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՅԵՐԵՎԱՆԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՐԿՂԻ

1924-25 ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐՎԱ

294

334/7
20

ՅԵՐԵՎԱՆ
1926

MAR 2010
3368
Ե-64
1003
13819

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՅԵՐԿՐՆԵՐԻ, ՄԻԱՑԵ՛Ք

ՀԱՄԱՌՈՏ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՐԿՂԻ

1924-25 ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐՎԱ

ՅԵՐԵՎԱՆ
1926

05 APR 2013

Գրատեպ. № 697(բ), Տիրաժ 500, Պատվեր № 3754

Տպագրական Տրեստի 2-րդ տպարան, Յերևան

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Յերևանի Ապահովագրական Գանձարկղը ընդգրկում է իր մեջ Յերևան քաղաքն ամբողջովին, ինչպես և Կոտայքի, Ախտայի, Բաշ-գյառնիի, Հրազդանի, Ղամարլվի, Վեդիբասարի ու վերջերքս նաև Սարդարաբադի գավառակները։

Ապահովագրական Կայաններ կան Ղամարլվում ու Սարդարաբադում։

Հիշատակված վայրերում աշխատող բոլոր բանվորներն ու ծառայողներն անխտիր ապահովագրված են Գանձարկղի կողմից, վորոնք բավարարվում են հետևյալ ձևի նպաստներով՝

Ժամանակավոր անաշխատունակության, կարանտինի, հղիության (8-9 ամսից), յերեխայի սնլու, աննդադրամ, գործազրկության ու թաղման. բացի թված նպաստներից տրվում է նաև թոշակ աշխատանքի անկարներին, հաշմանդամներին, մահացածների ընդանիքներին, վաստակավոր ուսուցիչներին ու քաղաքացիական կռվից տուժվածներին։

Գանձարկղի յեկամուտները կազմում են այն ապահովագրական տոկոսները, վորպիսին հատկացնում են հիմնարկ-ձեռնարկները իրենց աշխատակիցներին վճարած աշխատավարձից։

Գանձարկղի ղեկավար մարմինը հանդիսանում է Կոմիտեն, բաղկացած 7 անդամից, գլուխ ունենալով իր պատասխանատու նախագահը։

Գանձարկղը ունի նաև իր Վերստուգիչ հանձնաժողովը բաղկացած յերեք անդամից։

Գանձարկղը անմիջապես յենթարկվում է Սոցապկենտրոնական վարչության, վորից ստանում է հրահանգներ ու ցուցմունքներ ապահովագրման խնդիրների նըկատմամբ ու ամսեկան մեկ անգամ ներկայացնում է հաշվետվություն իր գործարքի մասին։

Գանձարկղը ունի հետևյալ բաժինները՝ գրասենյակ, հաշվապահական, նպաստ կենսաթոշակների, բժըշկական, վերստուգիչ հանձնաժողով ու վիճակագրական յենթաբաժին։

Սույն 24/25 թ. հաշվետվությամբ Գանձարկղը նըպատակ է դնում ծանոթացնելու ու մասսայականացնելու մեկ տարվա տարած աշխատանքների մասին, լսելու համար առողջ քննադատություններ մեր բացերի վերաբերյալ, աստիճանաբար ուղղելով յեղած թերությունները, խորացնելու համար ապահովագրական գաղափարները աշխատավորության մեջ։

ՖԻՆԱՆՍԱ—ՀԱՇՎԱՅԻՆ ԲԱԺԻՆ.

Գանձարկղը թեվակոխելով 24—25 շրջ. տարին, իր գործունեյությունը դնում է ավելի հաստատուն հիմքերի վրա, ներկայացնելով իր բյուջետային նախահաշիվը։

Նկատի ունենալով 23 թվի սաղմային սկզբնավորությունը և նոր կազմակերպվելը, յերբ դեռ հաշվառման չեր յենթարկվել ու չեր պարզվել Գանձարկղի ընդհանուր ապահովագիրների և ապահովագրվածների թիվը, ինչպես նրանց վճարած աշխատավարձի չափը և ամուր տարիֆիկացիան, նման պայմաններում նախահաշիվ ներկայացնելը, առանց տարիների փորձառություն ունենալու, այդ աշխատանքը պետք է մեր Գանձարկղի դրական կողմերից մեկը համարել։

Գանձարկղը ընդգծելով իր առաջիկա աշխատանքների ծրագիրը, պատասխանատվություն է վերցնում իր վրա, կատարած յուրաքանչյուր գործարքի համար, խորը գիտակցելով, վոր բանվորների կոպեկների հետ գործ ունի և հաշվետու յե բանվորական ու պրոֆմիութենական կազմակերպությունների առաջ։

Կազմելով իր բյուջեն, առաջին հերթին նպատակ է դնում հնարավորության սահմաններում սխմել ու կըրճատել կազմակերպչական ծախքերը, հասցնելով մինիմումի, ինչպիսին յերևում է ներքև բերած տարեկան հաշվետվության անալիզից 5,8 տոկոսի։

Սկզբնական շրջանում, յերբ մեր մասսան թյուր ըմբռնումն ուներ ապահովագրական գաղափարների մասին ու թերևս պարզ չեր, թե գանձված ապահովագրական վճարները ինչ նպատակների համար եր գործադըրվում, հիմնարկ—ձեռնարկները դժվարությամբ եյին կատարում իրենց պարտականությունները հանդեպ Գանձարկղին, չմուծելով ժամանակին հասանելիք ապտոկոսները, վորով տնտեսական ծանր դրություն եր ստեղծվում Գանձարկղի համար։

Գանձարկղն ել իր հերթին չկարողանալով բավարարել ապահովագրվածների պահանջներին, դժգոհության տեղիք եր տալիս աշխատավորության մեջ։ Այդ յերևույթը պետք է ասել, բավական խորը կերպով անդրադառնում եր Գանձարկղի աշխատանքների վրա։

Դրա վրա յեթե ավելացնենք այն դժգոհությունները ու տրտունջները մեր ապահովագիրների կողմից, վոր իբր թե նրանց վճարած ապտոկոսները Գանձարկղը կուտակում է բանկերում, ստեղծելով հատուկ դրամագլուխ, այն ժամանակ պատկերը միանգամայն պարզ է լինում, թե ինչ ապրումներ է ունեցել մեր Գանձարկղը, այդ զուտ բանվորական հիմնարկությունը, իր կազմակերպչական շրջանում։

Պատահել են նույնպես բազմաթիվ դեպքեր, երբ Գանձարկղը ստուգումներ կատարելով, հայտնաբերել է մի շարք հիմնարկներում թաղցրած գումարներ, որոնք պահվել են հիմնարկների նեղ տնտեսական շահերի տեսակետից ելնելով, ղեկավարվելով սուբյեկտիվ մտայնությամբ և այդ հողի վրա Գանձարկղը բաղխումն է ունեցել ապահովադիրների հետ։

Ավելորդ չենք համարում նաև ընդգծելու տեղկոմների մի քանիսի անփութությունը դեպի Գանձարկղը, որի շնորհիվ հաճախ մեր բանվորները դժգոհ են մնացել Գանձարկղից։

Այն փաստաթղթերը, որոնք գանձարկղի համար դրամական վճարումների հիմք են կազմում, տեղկոմները պահանջված ձևով չեյին լրացնում, կամ սխալ տեղեկանք տալիս, որպիսին անընդունելի համարվելով, վերադարձվել է կարևոր ուղղումներ կատարելու։ Այդ երևույթը անդրադառնալով ապահովագրվածների հոգեբանության վրա, դժգոհությունների տեղիք է տվել, անկախ մեր ցանկությունից ու ձգտումներից։

Գաղափար տալու համար մեր ապահովադիրներին և ապահովագրվածներին մեր 24 - 25 թվի բյուդջեյի, ինչպես և կատարված գործարքի մասին, առաջ ենք բերում նախահաշիվը ու տարեկան հաշվետվության անալիզը։

(Տես հետեվյալ տախտակները)

ՄՈՒՏՔԻ ՆԱԽԱՀԱՇԻՎ

ՅԵՐԵՎԱՆԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՐԿՂԻ 1924—25 Թ.

Նախահաշվ. սպասելիքն. Պարագրաֆ	Նախահաշվ. սպասելիքն. Հոդված	ՀՈԴՎԱԾՆԵՐԻ ԱՆՈՒՆՆԵՐ	Մուծված է ընդամենը նախորդ նախահաշվ. շրջան.	Մուծված է ընդամենը նախորդ հաշվ. ամսում.	Սպասվում է մուծանքներ: Մեկ ամսում	Սպասվում է մուծանքներ: Մեկ կվարտալ.	Սպասվում է մուծանքներ: Մեկ նախահաշվ. տար. 24—25 թ.	Կենտ. ցուցմունք մուծանք. մասին: Մեկ ամսվա	Կենտ. ցուցմունք մուծանք. մասին: Մեկ տարվա 24—25 թ.
1		Ապահովագրական վճարներ հիմնարկներից, ձեռնարկներից և տնտեսություններից.							
		10 տոկոսից			13,050	39,150	156,600		
	1	12 "			850	2550	10.200		
	2	16 "			5,486	16,458	65,832		
	3	18 "			4,540	13,620	54,480		
	4	20 "			1.404	4212	16,848		
	5	22 "			3,170	6,510	38,040		
		Ընդամ. 1 հոդ.			28,500	85,500	342,000		
2		Պենի			285	855	3420		
		Ընդամ. 2 հոդ.			285	855	3420		
3		Դրամագլխի տոկոսներ.			15	45	180		
		Ընդ. 3 հոդ.			15	45	180		
4		Մուտք նախորդ պարտքի դիմաց	—	—	—	—	—		
5		Սպասելիք մուտք կենտրոնական վարչությունից.	—	—	—	—	—		
		Ընդամենը մուտքի նախահաշվով սպասվում է մուտք			28800	86400	345 600		

ԾԵԼՔԻ ՆԱԽԱՀԱՇԻՎ

ՅԵՐԵՎԱՆԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՐԿՂԻ 1924—25 Թ.

Նախահաշվ. ստորաբաժ. Պարագրաֆ	Նախահաշվ. ստորաբաժ. Հոդվածն.	ԾԵԼՔԻ ՀՈԴՎԱԾՆԵՐԻ ԱՆՈՒՆՆԵՐԸ	Նախահաշվով հատկացված նախորդ ամսվան.	Փաստորեն ծախսված է վերջին ամսում.	Պահանջվում է: Մեկ ամսվա	Պահանջվում է: Մեկ կվարտալում	Պահանջվում է: Մեկ տարում 24-25 թ.	Հաստատվում է: Մեկ ամսվա	Հաստատվում է: Ամբողջ տար.	Տոկոսային հարաբերություն
1		Ժամանակ. անաշխատունակ.			7200	21.600	86400			
		Ընդ. պար. 1			7200	21,600	86400			25.-
2		Լրացուցիչ նպաստ								
	1	Երեխայի օժիտ			1,675	5025	20,100			
	2	Երեխայի սնունդ			3,080	9240	36.960			
	3	Թաղման ծախք.			429	1287	5,148			
		Ընդ. պար. 2			5184	15,552	62,208			18.-
3		Հաշմանդության								
	1	Կենսաթոշ. հաշմանդ.			1.272	3816	15264			
		Մահացածների ընտանիք.			320	960	3840			
	2	Հաշման. և նրանց ընտ. անդամ. խնամելը ուրիշ հիմնարկներում.			60	180	720			
	3	Հաշմանդամների համար կատարված այլ և այլ ծախքեր			20	60	240			
	4	Արհեստանոցների կազմակերպելուն և հանրակաց. օժանդակություն			20	60	240			
	5	Աշխատունակ. տոկոսային. վարձատ.			180	540	2160			
		Ընդամ. պար. 3			1,872	5.616	22464			6.5
4		Գործազրկության								
	1	Նպաստ դրամով.			2592	7776	31,104			
	2	" մթերքով.			—	—	—			
	3	Այլ ձևի օգնութ.			—	—	—			
		Ընդ. պար, 4			2592	7776	31,104			9.
5		Բժշկակ. օգնության								
		Ապահովագր. տոկ.			7124	21.372	85488			
		Պենուց			76	228	912			
6		Պրոֆիլակտիկա			7200	21609	86400			25.-
7					—	—	—			
		Կենտրոնացման ֆոնդեր								
		Ապահ. վճարներից			2850	8550	34200			
		Պենուց			30	90	360			
		Ընդ. պար. 7			2880	8640	34560			10
8		Կազմակերպչական ծախսեր.								
	1	Անձնական կազմի.			1200	3600	14,400			
	2	Ապահովագրական տոկոսներ,			192	576	2304			
		Կուլտ-կրթ. տոկո.			30	90	360			
	3	Տնտեսական			150	450	1800			
	4	Փոստ—հեռախոս.			20	60	240			
	5	Վարչական			30	90	360			
	6	Գրտ. կազմ. ծախս			30	90	360			
	7	Գույք			— 120	360	1440			
		Շենքի վերանորոգ. թ.			100	300	1200			
		Ընդ. պար. 8 ով			1872	5616	22464			6.9
		Ընդ. ըստ նախահաշվով պահանջվում է ծախք.			28,800	86,400	345,600			100

ՄՈՒՏՔ Յերապգանձարկղի 24/25 թ. տարեկան հաշվետվության անալիզ. **ՅԵԼՔ**

Մուտքի ստորաբաժանում	1-ի կվարտալ Ռ.	Կ.	2-դ կվարտալ Ռ.	Կ.	3-դ կվարտալ Ռ.	Կ.	4-դ կվարտալ Ռ.	Կ.	Գումար Ռ.	Կ.	Ընդամենը Ռ.	Կ.
Ապվճարներ	80.719	99	68.610	25	120.754	99	122.925	64	393.010	87		
Տույժ	876	63	672	14	369	26	296	06	2,214	09		
Դրամագլխի Տոկոսներ	—	—	—	—	—	—	227	55	227	55	395.452	51
											395,452	51

№№ ըստ կարգի	ԾԱԽՍԵՐԻ ՍՏՈՐԱԲԱԺԱՆՈՒՄ	1-ն կվարտալ Ռ.	Կ.	2-դ կվարտալ Ռ.	Կ.	3-դ կվարտալ Ռ.	Կ.	4-դ կվարտալ Ռ.	Կ.	Գումար. Ռ.	Կ.	Ընդամենը Ռ.	Կ.	Տոկոս. հարաբերություն.
1	**Գործառնական ծախք**													
	Նպաստ													
	Ժամանակավոր անաշխատունակ.	17.302	88	14.284	75	22.050	31	38.333	76	91.971	70			
	Հղիության ռոճիկ	2 907	80	3.109	11	2.874	75	2 801	51	11.693	17	103.664	87	26,2
2	**Լրացուցիչ նպաստ**													
	Յերեխայի օժիտ	4.531	80	4 856	80	6.271	30	6.616	—	22 275	90			
	» սննդադրամ	7.326	—	6.464	40	11.245	86	11.902	20	36.938	46			
	Թաղման նպաստ	741	—	1.249	10	1.561	40	3.392	80	6.944	30	66.158	66	16,8
3	**Գործազրկության**													
	Նպաստ դրամով	6.611	34	4.966	83	6.061	94	4.722	06	22.362	17			
	» մթերքով	—	—	—	—	1.212	07	—	—	1.212	07	23.574	24	6,
4	**Թոշակ**													
	Հաշմանդամներին	5.743	85	4.303	75	4.272	77	4.651	25	18.971	62			
	Մահացածների ընտանիքներին	2 106	75	1.760	—	2.296	80	2.661	40	8.824	95			
	Հաշմանդամ Սոբեսում	170	57	—	—	—	—	—	—	170	57			
	» խնամելուն	—	—	—	—	—	—	26	80	26	80	27.993	94	7,
5	**Աշխատանքի տեսչության**	241	62	461	78	498	13	813	68	2.015	21	2.015	21	0,5
												223.406	92	56,5
	Կազմակերպչական ծախք													
	Անձնական կազմի պահպանման	3.548	27	3.764	99	3.789	02	4.291	84	15.394	12			
	Տնտեսական ծախքեր	633	48	1.064	25	1.722	74	680	99	4.101	46			
	Վարչական ծախսեր	18	29	—	—	269	32	215	—	502	61			
	Գիտական կազմակերպչական	—	—	21	—	112	40	81	61	215	01			
	Ձեռք բերած ինվենտար	78	20	2.329	90	—	—	312	20	2.720	30	22.933	50	5,8
6	**Բժշկական Ֆոնդ**													
	Գործառնակ. ծախքեր	1.017	86	739	87	375	29	2.672	89	4.805	91			
	Փոխադրված կենտվարչության	18.508	99	17.186	44	32.908	98	32.627	16	101.231	57	106.037	48	26,8
	կենտրոնաց. ֆ. Համամիութենակ.	5.381	14	6.358	82	8.414	16	8.422	69	28 576	81			
	կենտրոնաց. ֆ. Հանրապետական	2.297	26	2 025	10	3 698	24	3.922	21	11.942	81	40.519	62	10,3
	Չգործադրված գումար	—	—	—	—	—	—	—	—	—		2.554	99	0,6
	Ընդամենը	79.167	10	74.946	89	109.635	48	129.148	05	Ընդամենը		395.452	51	100%

Ինչպես յերևում է նախահաշվից, մուտք սպասվելիս է յեղել 24—25 շրջանառության տարվա համար 345.600 ռ., սակայն փաստորեն ստացվել է 395.452 ռ. 51 կ. Նախահաշվից ավել ստացված՝ 49.852 ռ. 51 կ. գումարը հետևանք է Գանձարկղի հետևողական պլանամեր աշխատանքների, վորով աստիճանաբար խորացնելով ապահովագրման գաղափարները, դեպ իրեն է գրավել բանվորության ու ապահովադիրների համակրանքը։

Մեր ապահովադիրների և ապահովագրվածների մեջ յերբեմն արտահայտվել են թյուր ըմբռնումներ մեր Գանձարկղի գործունեության առթիվ. լսել ենք տրտունջներ, վոր իբր թե Գանձարկղը հիմնարկ—ձեռնարկներից դրամական գանձումներ կատարելով, ստացած գումարները փոխանակ բուն նպատակների համար գործադրելու, խոշորագույն մասը կենտրոնացնում է բանկերում ու այդպիսով կուտակումներ կատարում։

Ցրելու համար նման մտայնությունները մեր ցույց տված հաշվետվության անալիզից, պարզվում է, վոր փաստացի մուտք յեղել է 395.452 ռ. 51 կ. վորից գործարքային ծախք յեղել է 392.897 ռ. 52 կ., մնացել է չգործադրված առ ձեռը գումար 2554 ռ. 99 կ., վորը կազմում է ընդհանուր մուտքի 0,6 տոկոսը. հետևաբար 99,4 տոկոսը բացառապես ծախսվել է անալիզում մատնանշված ապահովագրման նպատակներին։

Այս թվական տվյալները գալիս են վերացնելու բոլոր այն մտայնությունները, ու ասեկոսեները, վորոնք թյուրիմացությամբ ստեղծվել են Գանձարկղի շուրջը։

Ժամանակավոր անաշխատունակության (հիվանդության ու ծննդաբերության արձակուրդի ռոճիկ) նախահաշվով չնայած հատկացված է յեղել 86.400 ռ. սակայն փաստորեն ծախսվել է 103.664 ռ. 87 կ. գերածախս է յեղել 17.264 ռ. 87 կ., վորը հետևանք է ապահովագրվածների աճմանը։

Այդ ծախսերի մեջ է մտնում Գանձարկղի ցույց տրված աջակցությունը մյուս Գանձարկղների հիվանդ անդամներին ու սանատորյա գնացողներին վորը արտահայտվում է հետևյալ ձևով.

Ցերգանձարկղի հասցրած օգնությունը զանազան Գանձարկղների հիվանդներին.

1.	Վաղարշապատի Գանձարկղին	700 ռ.	03 կ.
2.	Մեղրու	»	508 ռ.	71 կ.
3.	Զանգեզուրի	»	1.443 ռ.	76 կ.
4.	Նախիջևանի	»	322 ռ.	
5.	Դարգավառի	»	1.031 ռ.	85 կ.
6.	Լենինականի	»	516 ռ.	05 կ.
7.	Լոռու-Փամբակի	»	1.095 ռ.	29 կ.
8.	Նոր-Բայազետի	»	331 ռ.	54 կ.
	Գումար		5949 ռ.	23 կ.

2. Սանատորիաներ գնացող հիվանդներին տրված ռոճիկը

№№ ըստ կարգ	ՎՈՐ ՍԱՆԱՏՈՐԻԱՆ	Հիվանդների թիվը.		Տրված ռոճկաչափը	
		Բան.	Ծառ.	Ռ.	Կ.
1	Յեվպատորյա	3	9	1.153	23
2	Բորժոմ	3	4	409	25
3	Աբասթուման	6	14	1.067	77
4	Դիլիջան	11	32	2.241	27
5	Պյատիգորսկ	3	8	854	92
6	Եսենտուկի	1	3	242	11
7	Ախթալա	17	17	953	36
8	Ցենի	—	1	60	—
9	Կիսլավոդսկ	2	7	911	47
10	Ցագվերի	—	2	129	45
11	Սեվաստոպոլ	—	2	222	40
12	Յալտա	—	1	90	—
13	Արազինա	2	1	240	24
14	Ատամիկ	—	1	60	—
15	Արզնի	5	10	630	33
16	Ժելեզնովոդսկ	—	1	21	50
17	Սոչի	—	2	200	25
	Գումար	53	115	9.487	55

Ուշադրավ է նույնպես գործադուրկների պատկերը, չնայած, վոր նախահաշվով հատկացված է յեղել 31.104 ռ. 9—տոկոս, սակայն փաստորեն ծախսվել է 2[illegible].574 ռ. 24 կ.—6 տոկոս, այսպիսով Գանձարկղը ունեցել է խնայողություն 7.529 ռ. 76 կ.— 3 տոկոս, վորից պարզվում է, վոր գործադուրկների թիվը աստիճանաբար պակասում է, վորը հետևանք է մեր արտադրության վերելքի։

Աշխատանքի տեսչության, չնայած 24-25 տարվա ընթացքում վճարված է յեղել 2.015 ռ. 21 կ., բայց պետք է շեշտել, վոր աշխտեսչությունը սոցապգծով առանձին աշխատանք չի տարել և չի արդարացրել իր վրա դրած պարտականությունները։

Կազմակերպչական ծախքերը՝ 2[illegible].933 ռ. 50 կ., վորը կազմում է ընդհանուր մուտքի 5,8 տոկոսը, հասցրած է մինիմումի, վորը նորմալ դրություն է Գանձարկղի նկատմամբ։

Բժշկական օգնության ֆոնդին, նախահաշվով հատկացված է յեղել 86.400 ռ., փաստորեն ծախսված է 106.037 ռ. 48 կ., այսինքն մեր բյուջեյի 26,8 տոկոսը. այդ կատարված փաստը գալիս է համոզելու, վոր իզուր են այն դժգոհությունները, թե Գանձարկղը անունով է միայն բժշկական օգնություն հասցնում ապահովագրվածներին։

Հաշվետու տարվա սկզբում Գանձարկղի հաստիքային աշխատակիցների թիվը յեղել է 20, իսկ տարեվերջին 16։

Գանձարկղի 24-25 թ. լրիվ պատկերը տալու համար, առաջ ենք բերում տարեկան հաշվեկշիռը, վորը արտահայտվում է հետևյալում։

ՀԱՇՎԵ

Յերեվանի Սոցիալական Ապահովագրական Գանձարկղի

№№ ըստ կար.	ՀԱՇԻՎՆԵՐԻ ԱՆՈՒՆՆԵՐ	Մնաց. առ 1 հոկտ. 24 թ.				Շրջանառ.	
		Դեբետ		Կրեդիտ		Դեբետ	
		Ռ.	Կ.	Ռ.	Կ.	Ռ.	Կ.
1	Հաշիվ դրամարկղի	561	25			107 506	32
2	» Վարկային ընկեր.					24.351	19
3	» Գործառնակ. ծախք.					75.921	46
4	» Կազմակերպ. ծախք.	2.151	28			5·581	64
5	» Ապահովադիրների					125.577	04
6	» Ապ. վճարների					122.925	64
7	» Պենի					296	06
8	» Թոշակն. և նպ. ֆոնդի					75 921	46
9	» Բժշկական ֆոնդի					35.300	05
10	» Կազմակերպչ. միջոց.					3.204	59
11	Կենտ. ֆ. { Համամիութ. ֆ-ի			981	76	8 422	69
	Կենտ. ֆ. { Հանրապետ. ֆ-ի					3.922	21
12	Հաշիվ զանազանանձ. և հիմն.	1.285	29	89	56	50.556	70
13	» Փոխանցիկ գումար.			3.498	32	7·674	39
14	» Կենտրոնակ. վարչ.	571	82			49.902	91
15	» Տեխնոն. և այլ մուտք.					1·080	72
16	» Գույքի					4.289	93
17	» Գույքաֆոնդի						
18	» 24 թ. փակվել. հաշիվն.					49	69
19	» Ստացված մուրհակն.					14 238	55
	Բալանս	4.569	64	4 569	63	716.728	24

ԿՇԻՌ

1924-25 շրջանառության տարվա

Հաշվետու շրջան.		Շրջանառ. տարեվերջ.				Մնաց. առ 1 հոկ. 25 թ.			
Կրեդիտ		Դեբետ		Կրեդիտ		Դեբետ		Կրեդիտ	
Ռ.	Կ.	Ռ.	Կ.	Ռ.	Կ.	Ռ.	Կ.	Ռ.	Կ.
101.250	70	298 081	74	291.372	56	7.270	43		
32.461	32	37.652	97	36.105	42	1 547	55		
75 921	46	223 406	92	223.406	92				
5.581	64	20.782	22	22 933	50				
125.577	04	295 506	82	295 506	82				
122.925	64	393.010	87	393.010	87				
296	06	2.214	09	2.214	09				
70.222	66	223.406	92	229.094	95			5 688	03
35·300	05	106 037	48	106.037	48				
3·204	59	18.405	17	18.405	17				
8.422	69	28.576	81	27.595	05				
3.922	21	11.942	81	11.942	81				
37.059	41	60.730	73	64 197	21	12.345	09	14 615	84
23.518	66	43.443	24	40.804	12			859	20
46 683	92	175 141	43	175 713	25				
1.178	50	1.739	63	1.739	63				
2.119	40	4 289	93	2.119	40	2.170	53		
2.170	53	-		2.170	53			2.170	53
4.668	21	4.668	21	4.668	21				
14.238	55	14.238	55	14.238	55				
716 723	24	1.963 276	54	1.963.276	54	23 333	60	23·333	60

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՎԵՐՍՏՈՒԳԻՉ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ.

1925 թ. հունվարից մինչ ս. թ. դեկտեմբերի վերջը Սոցապգանձարկղին կից Բ. Վ. Հ. ունեցել է 94 նիստ։

Բ. Վ. Հ.-ի նախագահը համարվում է Գանձարկղի նախագահը, իսկ կազմի անդամներն են՝ մեկ ներկայացուցիչ Յերևանի Կոմիտեից, համատարմատար բժիշկը և յերկու մասնագետ բժիշկներ, համաձայն կանոնադրության։

Հանձնաժողով անցնելու համար ապահովագրված հիվանդներին սահմանված է հետևյալ կարգը.

1. Հիվանդության կամ հոգնածության պատճառով արձակուրդ կամ այլ բժշկական օգնություն ստանալու համար, հիվանդները ուղղվում են բժշկական ստուգիչ հանձնաժողով, բուժարանից, դիսպանսերներից, հիվանդանոցներից և շրջանային (ապահովագրական) ու համատարմատար բժշկի կողմից։

2. Հիվանդները նախքան հանձնաժողով անցնելը, պետք է լրիվ կերպով ու մանրազնին ուսումնասիրված լինին բուժհիմնարկների կամ բժիշկների կողմից և պետք է ունենան հանձնաժողով անցնելու համար իրենց հիվանդության վերաբերյալ բոլոր պարզաբանող փաստաթղթերը՝ դիագնոզի, անալիզների և այլն։

3. Բժշկական հանձնաժողով ուղարկվում են հիվանդները միայն այն դեպքում, յերբ վորոշ ժամանակ բուժվելուց հետո բուժհիմնարկները կամ բուժող (Գանձարկղի) բժիշկը անհրաժեշտ է գտնում այդ։

4. Նոքա նույնպես պետք է լրիվ կերպով ուսումնասիրված լինեն տեղական բժիշկներից, յեթե այդպիսիները կան։

Բ. Վ. Հ.-ի անցնողների թիվը յեղել է 1925 թ. 2.828 հոգի, վորից արական սեռ 2.169
իգական սեռ 659

Դրանցից մինչև 18 տարեկան՝ 77 հոգի, 18 տարեկանից բարձր 2.751 հոգի։

Ըստ աշխատանքի բնույթի ստորաբաժանվում է հետևյալ ձևով՝ գործի մեջ յեղած բանվորներ 724 հոգի, գործազուրկ բանվորներ 60 հոգի։

Գործի մեջ յեղած ծառայողներ՝ 1.863 հոգի, գործազուրկ ծառայող՝ 30 հոգի և ընտանիքի անդամներ՝ 151 հոգի։

Դրանցից ուղարկված են՝ Բուժարան ու դիսպանսեր բուժվելու . . . . 344 հ.

Հիվանդանոցներ . . . 246 հ.

Ուրիշ հանրապետություններ, մասնագիտական բժշկության կամ հատուկ հետազոտությունների համար . . . . 41 հ.

Ներկայացրած է՝

Սոցապգանձարկղին կից բժշկական կուրորտային հանձնաժողովին կուրորտ ուղարկելու համար 530 հոգի.

Ազատած են աշխատանքից հիվանդության պատճառով . . . . . 1.111 հոգի

Ճանաչված են աշխատունակ . . 517 »

Տեղափոխված են ավելի թեթև աշխատանքի . . . . . 14 »

Ճանաչված են հաշմանդամ և ուղղված բժշկական եքսպերտիզայի բյուրո . . 25 »

Ճանաչված են առողջ . . 32 »

. Ընդամենը 2.328 հ.

Ըստ հիվանդությունների տեսակի, քննության յենթարկվողները ստորաբաժանվում են հետևյալ ձևով

	Հոգի	Տոկոս
Սուր վարակիչ հիվանդութ. հետո	37 հ.	1,3 տոկ
Ներքին	174 »	6,2 »
Թոքախտ	153 »	5,4 »
Պալարխտ	43 »	1,5 »
Թոքերի այլ հիվանդություններ	271 »	9,6 »
Սրտի և անոթների	120 »	4,3 »
Ստամոքսի և աղիքների	145 »	5,2 »
Մեզասեռային հիվանդութ.	33 »	1,2 »
Նյութերի փոխանակության	64 »	2,3 »
Ռևմատիզմ	201 »	7,1 »
Վիրաբուժական	389 »	19,9 »
Ներվային	243 »	8,7 »
Մանկաբարձ. և կանացի	51 »	1,8 »
Սիֆիլիս	19 »	0,7 »
Վեներական	18 »	0,6 »
Մաշկի հիվանդություններ	27 »	0,9 »
Աչքերի	56 »	2. »
Կոկորդի	12 »	0,4 »
Քթի և ականջի	22 »	0,8 »
Մալարիա և արյան պակասություն	612 »	21‘8 »
Ատամների պրոտեզներ	90 »	3,2 »
Չպարզված	16 »	0,6 »
Առողջ	32 »	1,1 »

Հիվանդությունների առաջին տեղը բռնում է մալարյան 21,8 տոկոս, վորը կլիմայական և տեղագրական պայմանների պատճառով շարունակաբար իր գերիշխող տեղն է բռնում մեր յերկրի հիվանդությունների մեջ։

2-րդ տեղը բռնում են վիրաբուժական հիվանդությունները 19,9 տոկոս. այդ թիվը, սակայն չի կարելի հաշվել կայուն, վորովհետև վիրաբուժական հիվանդների շարքում յեղել են մեծ թվով այնպիսիները, վորոնք

մխասվել են գործարաններում, շինարարական գործում և այլ տեղերում պատահական և թեթև կերպով։

Մի հանգամանք, վորի վրա արժե ուշադրություն դարձնել, այդ այն է, վոր վիրաբուժական հիվանդությունների մեջ այս տարի բավական պատկառելի տեղ է բռնել կույր աղիքի բորբոքումը։

3-րդ տեղը հիվանդությունների մեջ, գրավում է թոքերի զանազան հիվանդությունները 9,6 տոկոս։ Այս անվան տակ հաշված են վոչ միայն ցնցղատափ (բրոնխիտ), թոքերի բորբոքում, և այլ հիվանդություններ, ինչպես և թոքերի գումը (կատարր), վորը բռնում է այդ թվի 2 3-ը. համաձայն Մոսկվայի բժշկական 2-րդ համագումարի մշակված կլասսիֆիկացիայի այժմ կցվում է թոքախտի հետ, իբր թոքախտի առաջին շրջան։

Այսպիսով ուրեմն թոքախտով տառապողների թիվը 158-ից բարձրանում է 823-ի, տալով տոկոսային հարաբերություն 11,5 տոկոս։ Յեթե դրան ավելացնենք նույնպես 1,5 տոկ. զանազան որգաններին վերագրվող պալարախտը, այն ժամանակ կստանանք ընդհանրապես պալարախտով բռնվածների պատկերը 13 տոկոս։

Դրանից հետո գալիս են նյարդային հիվանդությունները 285 հոգի 2,7 տոկ. վորոնց մեծ մասը պետք է յենթադրել. վոր դարձյալ կրում է պալարախտային բնույթ։

Վերջապես ներքին հիվանդությունների թիվը 298 հոգի 11,4 տոկոս, հոդերի և մկանների ռևմատիզմ 7,1 տոկոս։

Վիրաբուժական հիվանդները ապաստան են գտնում Կենտ. բուժարանի 1-ին և 2-րդ հիվանդանոցների վիրաբուժական մասերում։

Ներվային հիվանդները, հիվանդությունները վորոշելու, ինչպես և բուժվելու համար լայն օգնություն են ստանում առաջին կլինիկական հիվանդանոցի Ներվոսեկ-

տրաբուժարանում յերթեվեկ կերպով, սակայն տարածության հեռավորությունը մեծ անհարմարություններ է ստեղծում հիվանդներից շատ շատերին, վորի համար անհրաժեշտ է ելեկտրաբուժական հարմարություններ ստեղծել Կենտրոնական բուժարանին կից։

Պալարախտով բռնված ստացիոնար հիվանդների դրությունը անմխիթար է, ի նկատի ունենալով, վոր սանատորյաներում տեղ են գտնում միայն առաջին և յերկրորդ շրջանի այնպիսի հիվանդները, վորոնք ման գալու հնարավորություն ունեն և դեռ չեն պառկել։

Ազատելու համար թոքախտավոր հիվանդներին իրենց բնակարաններից, անհրաժեշտ է ունենալ հատուկ հիվանդանոց, առնվազը 100 մահճակալներով, նույնպես սանատորյաներ, հասցնելով մահճակալների թիվը 3—400-ի. վերջապես անհրաժեշտ է արագացնել դիսպանսերներ բանալու խնդիրը, դուցե այդ միջոցներով, սիստեմատիկ պայքարից հետո, կարելի լինի իջեցնել պալարախտավորների թիվը մեր յերկրում.

Ընդհանրապես պետք է շեշտել, վոր մեր հիվանդանոցների անբավարար վիճակը ունի իր պատմական պատճառը։

Նախկին կառավարությունից մեր ձեռքն է անցել իբրև ժառանգություն մի ավերակ յերկիր, լի փլատակներով, ուր ապրելու բնակարանների մասին խոսք չեր կարող լինել, ինչ մնաց հիվանդանոցների մասին յերազելը։

Սակայն, շնորհիվ մեր շինարարական աշխատանքների, այժմ վոչ թե միայն ունենք կանոնավոր սարքավորված հիվանդանոցներ, ամբուլատորիաներ ու կլինիկաներ, այլև այսօր խոսում ենք սանատորիաների, կուրորտների ու հանգստյան տների մասին, չխնայելով մեր ուժերը, մեր հիվանդ ապահովագրվածների առողջացման գործում։

1003 13819

ՆՊԱՍՏ-ԿԵՆՍԱԹՈՇԱԿՆԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

Գանձարկղի ամենահիմնական աշխատանքներից մեկը, նպաստ-կենսաթոշակների բաժինն է, վորը մինչ 1925 թ. փետրվարի 1-ը կատարվել է հաշվապահական բաժնում։

Նկատի առնելով Գանձարկղի հաճախորդների թվի օրեցօր աճումը, հաշվապահական ապարատը ի վիճակի չեր հաշվելու պահանջվելիք նպաստները ու միաժամանակ բավարարելու այս կամ այն հարցերին ու տեղեկանքներին, վորի հետևանքով բնականորեն, ձևակերպվեց նպաստ կենսաթոշակների բաժինը, անջատելով իր ֆունկցիաները հաշվապահությունից։

Կարճ ժամանակից հետո ըստ նպաստների դրույքի մշակվեցին նոր ձևի հատուկ ցուցակներ, վորով դրամական բաշխումները փոքր ի շատե կանոնավոր վեցին։

Շնորհիվ տրված հարցերին կամ հարուցված դիմումներին շուտափույթ պատասխաններ ստանալուն, հաճախորդների կողմից դժգոհությունները աստիճանաբար վերացան ու պոչերի թիվը պակասեց։

Այսպիսով պարզ յերևում է, վոր այս առաջի շրջանում Գանձարկղի աշխատանքները համեմատած անցյալի հետ 100 տոկոսով կանոնավորվում է. սակայն Գանձարկղի աշխատանքները, այդ խոշոր հառաջադիմությունից հետո, քարացած կանգ չեն առնում, այլ խոշոր քայլերով առաջ են ընթանում։

Այդ առաջխաղացման յերկրորդ շրջանը Յերևանի Ապահովագրական Գանձարկղի պատմության մեջ, կարելի յե բնորոշել, աշխատանքների կանոնավորման ու ռացիոնալիզացիայի բեկման միջոց. Գանձարկղը 25 թ. նոյեմբերի 1-ից անցնում է քարտային սիստեմի, վորով տարվելիք աշխատանքները յեռակի արագանում է ու աշխուժանում։

Բոլոր մեր ապահովագրված բանվոր ծառայողների համար բացվում են անձնական քարտեր, ու նշանակվում են նրանց ստացած բոլոր ձևերի նպաստները։

Սկզբում, յեթե կարիք էր լինում ստուգել, թե այս կամ այն ապահովագրվածը յերբ և ինչ ձևի նպաստ է ստացել, դա առնվազը տևում էր քսան րոպե, իսկ քարտային սիստեմին անցնելուց հետո, նման տեղեկանք տալու համար գործադրվում է ընդամենը յերկու րոպե։

Այսպիսով պարզացնելով ու արագացնելով այդ նախնական աշխատանքները, Գանձարկղը այժմ հնարավորություն ունի որեկան 3—400 ապահովագրվածի բավարարելու։

Այս բոլոր հաջողություններից հետո, ասել, վոր ամեն ինչ կարգին է, չենք կարող, դեռ գոյություն ունեն բացեր, վորոնց առաջիկայում պետք է հաղթահարել։

Մեր յուրաքանչյուր աշխատանքի փորձը աչքի առնելով ու սխալները ուղղելով, մյուս հաշվետու շրջանում մենք կգանք ավելի հաջողություններով ու քիչ բացերով։

Հաշվետու տարուց սկսած մարտի 1-ից 25 թ. Գանձարկղում ընդունված դիմումները ունեցել են հետևյալ պատկերը.

1925 թ. Ամիսներ	Ընդունված դիմումներ	Գործադուրկ: Ապահովագրվել է	Գործադուրկ: Մերժվել է	Հաշմանդամ: Ապահովագրվել է	Հաշմանդամ: Մերժվել է	Մահաց. ընտանիք: Ապահովագրվել է	Մահաց. ընտանիք: Մերժվել է
Մարտ	113	63	36	7	1	6	—
Ապրիլ	85	41	39	2	2	—	1
Մայիս	98	75	19	—	—	4	—
Հունիս	115	87	17	3	2	4	2
Հուլիս	78	52	20	1	4	1	—
Օգոստոս	66	54	12	—	—	—	—
Սեպտեմբեր	25	15	10	—	—	—	—
Ընդամենը	508	387	153	13	9	15	3

Աղյուսակ
Ապահովադիրների և ապահովագրվածների

Տարիֆներ	I. կիսամյակ: Սկզբում: Ապահովադիրն.	I. կիսամյակ: Սկզբում: Ապահովագրվածն	I. կիսամյակ: Վերջում: Ապահովադիրն.	I. կիսամյակ: Վերջում: Ապահովագրվածն	II կիսամյակ: Սկզբում: Ապահովադիրն.	II կիսամյակ: Սկզբում: Ապահովագրվածն	II կիսամյակ: Վերջում: Ապահովադիրն.	II կիսամյակ: Վերջում: Ապահովագրվածն
Արտոնյալ	44	3770	99	3808	99	3808	97	3835
Նորմալ	233	3453	229	3427	229	3427	240	3508
Ընդամենը	287	7223	328	7235	328	7235	337	7343

Աղյուսակ
Ժամանակավոր անաշխատունակության

Անաշխատունակության տեսակներ / Յեռամսյակներ	Հիվանդ. դեպքերի և վճարած օրերի թիվը: Հիվ. դեպքերի թիվը	Հիվանդ. դեպքերի և վճարած օրերի թիվը: Վճարած օրերի թիվը	100 ապահովագրվածին ընկնում է: Հիվ. դեպքերի թիվը	100 ապահովագրվածին ընկնում է: Հիվանդ. օրերի թիվը	Հղիության դեպքերի թիվը: Հղիների թիվը	Հղիության դեպքերի թիվը: Վճարած օրերի թիվը	100 Ապահովագր. կանաց ընկնում է: Հղիների թիվը	100 Ապահովագր. կանաց ընկնում է: Վճարած օրերի թիվը
I	459	9813	2,	42,3	87	2685	4,5	140,4
II	531	9363	2,3	42,9	100	3006	5,3	160,4
III	902	14958	4,5	74,7	86	2654	3,2	100,3
IV	1618	22989	7,5	106,5	88	2731	2,8	86,7
Ընդամենը	3510	57123	—	—	361	11076	—	—

Ցուցակ
Գործազուրկների

Յեռամսյակներ \ Կարգեր		Ապահովագրված գործազուրկների թիվը ըստ կարգերի — I Արակ.	I Իգակ	II Արակ.	II Իգակ	Ընդամենը Արակ.	Ընդամենը Իգակ.	Բաց թողած նպաստ. թիվն ըստ կարգերի — I	II	Ընդամենը
I	Սկզբում	121	54	217	115	338	169	355	705	1060
	Վերջում	97	43	203	88	300	131			
II	Սկզբում	97	43	203	88	300	131	211	733	944
	Վերջում	62	9	132	83	194	92			
III	Սկզբում	62	9	132	83	194	92	165	759	924
	Վերջում	33	6	157	85	190	91			
IV	Սկզբում	33	6	157	85	190	91	108	542	650
	Վերջում	34	9	135	65	169	74			

Ցուցակ
Մահացածի ընտանիքների

Յեռամսյակներ \ Կարգեր		Մահացածի ընտանիքների թիվն ըստ կարգերի — 1/3	1/2	2/3	Ընդամենը	Վճարած նպաստ. ըստ կարգերի — 1/3	1/2	2/3	Ընդամենը
I	Սկզբում	16	22	39	77	41	58	116	215
	Վերջում	16	23	43	82				
II	Սկզբում	16	23	43	82	33	59	110	202
	Վերջում	12	20	38	70				
III	Սկզբում	12	20	38	70	28	56	98	182
	Վերջում	10	17	38	65				
IV	Սկզբում	10	17	38	65	36	56	98	190
	Վերջում	16	21	39	76				

Ցուցակ
Յերեխաների սննդադրամի

Յեռամսյակներ \ Ստորաբաժանում	Վճարած սննդադրամի դեպքերի թիվը ըստ տեսակների — Ապահովագրվ կանանց	Ապահովագր. ընտանիքի անդամներին	Մահացածի ընտ. անդամն. և հաշմանդամներին	Հաշմանդամն. ընտանիքի անդամն.	Գործազուրկներին	Գործազուրկ. ընտ. անդամներին	Ընդամենը
I	140	1519	2	16	18	73	1768
II	39	1625	-	—	5	39	1708
III	136	2190	6	8	28	170	2538
IV	131	1800	7	—	37	1	1976
Ընդամենը	446	7134	15	24	88	283	7990

Ցուցակ
Յերեխաների միանվագ նպաստի

Յեռամսյակներ \ Ստորաբաժանում	Վճարած յերեխաների միանվագ նպաստն. ըստ տեսակների — Ապահովագրվ. կանանց	Ապահովագրվ. ընտ. անդամներին	Մահացածի ընտ. անդամն. և հաշմանդամներին	Հաշմանդամն. ընտանիքների անդամներին	Գործազուրկներին	Գործազուրկ. ընտ. անդամներին	Ընդամենը
I	46	277	—	2	2	11	338
II	28	336	—	1	—	—	365
III	49	311	—	3	4	55	422
IV	56	340	2	—	--	5	403
Ընդամենը	179	1264	2	6	6	71	1528

Աղյուսակ
Թաղման նպաստի

Ստորաբաժանում / Ցեռամսյակներ	Վճարած թաղման նպաստն ըստ տեսակների: Ապահովագրվածին	Ապահովագր. ընտանիքի անդամներին	Մահացած ընտանիքի անդ. և հաշման.	Հաշմանդ. ընտանիքի անդամներին	Գործազուրկներին	Գործազուրկ ընտանիքի անդամներին	Ընդամենը
I	2	52	2	—	—	1	57
II	61	35	—	—	—	—	96
III	40	42	—	1	1	8	92
IV	45	117	1	—	3	—	166
	148	246	3	1	4	9	411

Աղյուսակ
Մահացության և ծնունդների

Ստորաբաժանում / Ցեռամսյակներ	Մահացության դեպքերի թիվը	Ծնվածների թիվը
I	57	204
II	96	209
III	92	319
IV	166	325
Ընդամենը	411	1 057

Աղյուսակ
Հաշմանդամների

Ցեռամս. / Կարգեր		Հաշման դամների թիվն ըստ կարգերի: I Արակ.	I Իգակ.	II Արակ.	II Իգակ.	III Արակ.	III Իգակ.	Ընդամ. Արակ.	Ընդամ. Իգակ.	Վճար. նպաս. ըստ կարգ.: I	II	III	Ընդամենը
I	Սկզբ.	44	6	50	8	37	27	131	41	173	173	179	525
	Վերջ.	43	5	50	9	44	23	137	37				
II	Սկզբ.	43	5	50	9	44	23	137	37	123	129	127	879
	Վերջ.	26	6	40	6	22	11	88	23				
III	Սկզբ.	26	6	40	6	22	11	88	23	89	78	52	219
	Վերջ.	23	4	23	5	11	8	57	17				
IV	Սկզբ.	23	4	23	5	11	8	57	17	99	95	66	260
	Վերջ.	36	4	81	3	17	13	94	20				

Գանձարկղի նախագահ՝ **Աղասի Մարտիրոսյան**

Կոմիտեյի անդամներ՝
Վերգինե Մխիթարյան
Միսակ Միրզայան
Պետրոս Ղարիբյան
Գառնիկ Խաչատրյան

Քարտուղար՝ **Հ. Խուզանյան**

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0209201

43. 742